

דרך אנב

לכאורה צריך היה לשער, כי מוסד הקרוי "קרו הילד" די לו בכך, ששמו ילך לפניו ויזרו את הקהל למתן עזרה. אך כנראה שהסתדרות הנשים העבריות יודעת יותר ממני את נפש הקהל ובאמת למדתי מתוך מאמרה של לאה פרו שנסקי ("הארץ", גל' 3896), שהשערתני לא היתה אלא מעשה-שטות. היא מספרת, שאותה ההסתדרות ההקיינה ספר מיוחד מעשה אמנים שבו, "תורכב על כל דה תמונה של ילד או ילדה, שהודיהם יתרמו לידה אחת" ואותו הספר הנפלא יהא, "מונח בבית הברית אגות על שם לינה ונתן שמרוים בתל אביב ושם יהיה שמר לזכר עולם". אין לתכחיש, שכניסה למעין פנתיאון במחיר של לירה אחת בלבד הוא דרך גרני מיוחדת. כנראה, שאין ההסתדרות הנשים נשערה, כי בלי שתבטיח מעין נוקמת מצבה ברשות הדין בים לנצח נצחים — יואילו אנשי שלומנו לתרום תרומתם. הם איסטניסים ואינם רגילים לתמוגלים זולים יותר.

תאמר שיש משום נוס חינוכי, אם ילד או ילדה נכנסים לפנתיאון, כשאין זכות אחת בידם אלא זו, שהודיהם הואילו לתרום את הלירה האחת? אך רבא ואזרבא, הרי "גם ערך חינוכי רב ביצירת קשר בין הילד העברי בגולה ובין ארץ ישראל — וההכרה כי תמונת ילדם שמורה לזכר עולם בארץ ישראל — תהיה נעימה ויקרה להוריו, ביחוד ליושבי הגולה ותשמש להם במקצת נחמה על שאינם זוכים הם בעצמם וילדיהם לשבת בארץ ישראל". בחיי, שדרך ההגשמה הזו היא הנפלאה והנוחה ביותר מכל דרכי ההגשמה השונים והמשונים שמציעים מפרשיו ומפרשי-מפרשיו של אחד העם ומרכזו הרוחני. וביחוד פשוט וזול כל כך: ארץ ישראל כמרכז-הפוטונרפיות של כל כנסת-ישראל.

ואל יהא מעשה התרומה של הלירה הזו על בעיניך. לא נרבה בעולם היא. עשה אונך אפרנסת ושמע: "אם עבריה! שלחי את תמונת ילדך לספר-הילד. תני לילדיך את היכולת להשתתף גם הוא בהנחת אבני היסודות לבנין העתיד הגדול והיה "כשיבואו הימים הטובים ובא תור האביב הכהיר — ויקום דור חדש וצעיר" ויקום ויבנה את הריסות בת עמו, בת ציון, והיה נא גם ילדך בין הבנים הזבונים". איני משטה בך חלילה, בחיי שזוהי ציטטה מפא"ר מאותו המאמר ואין לי שום ספק, שהמחברת ביקשה לומר דבריה אלה דרך רצינות. בלי ההבטחה הפתימית, שבאותה הלירה יהא אותו התינוק או הנער — כי ההרשמה מתקבלת עד ניל בר מצוה — משתתף ממש בדברים נעלים ונשגבים ויהא מעושי ההיסטוריה של עם ישראל — אי אפי' שר. כך הוא הדיבור אצלנו.

וכמוכן שאין דרך הנידוי הזו נחשבת כאמצעי ארעי בן עושה. כדרכו של כל שטות הוא מוכרח להיות קדש בקדושת המסורת: "אם עבריה, עזרי לנו להפיץ רעיון הרשמת הילד בלויית תמונה בספר הילד עד שיועשה טנהג ומסורת בקרב עמנו בארץ ובכל תפוצות הגולה". לאחד כל הנאמר באותו מאמר ודאי שהפינאל הזה הוא מובן ממילא.

אין לי חלילה שום תרעומת לא על ההסתדרות הנשים ולא על המחברת. כוונתן, כאמור, רצינית. הן מסתגלות לפסיכולוגיה של אנשי שלומנו וממילא הן מעמידות במרכז ההתענינות של התורם לא את הילד הצריך לאותה קרן אלא את הילד שאינו זקוק לה ושמצוקתו של חברו הקטן משמשה לו אפשרות להציג יצמו לראות נצח ברשות הרבים. ומה רצית? שאותה ההסתדרות תסמוך על הבנתם של אנשי-שלומנו כדרך שסמכו אבותינו בשתלוי קופה בשוק ועליה דשמו דברי משלי, "ומתן בסתר יבפה אף" ? או שמא רצית שאותה ההסתדרות תלמד ממעשה הסתדרות דומה באשכנז, שאינה מתקינה פנתיאון לתצוגים, אלא תולוה בשוק תמונת ילד של קתה קולוץ עם כתובת בת שלוש מלים ובוטחה בעזרת-הקהל? בבקשה ממך, אל תדבר דיבורים של שטות.